

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13892
Tarih : 16-08-2025

10/3109

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde iş cinayetlerinin sayısı ve yapısı, iş sağlığı ve iş güvenliği alanındaki yapısal sorunların varlığını açıkça göstermektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin verilerine göre, 2025 yılı Ağustos ayında en az 192 işçi, yılın ilk sekiz ayında ise en az 1.359 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Bu ölümler, taşeronlaşma, kayıt dışı istihdam, denetim eksiklikleri ve sendikal hakların güvence altına alınamaması gibi sistematik sorunlarla doğrudan ilişkilidir. Hakkâri/Yüksekova'da 13 Eylül 2025 tarihinde yaşanan iş cinayeti, bu sorunların somut bir örneğini teşkil etmektedir. Ülkemizde yaşanan iş cinayetlerinin nedenlerini, sorumluluk zincirlerini, mevcut mevzuat ve denetim uygulamalarının etkinliğini incelemek; taşeron zincirleri, kayıt dışı istihdam, sendikal haklar ve iş sağlığı uygulamalarındaki eksiklikleri tespit etmek ve işçilerin yaşam hakkını korumaya yönelik gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Ülkemizde iş cinayetlerinin niceliği ve sürekliliği, bu olguların yalnızca bireysel hatalar ya da anlık ihmallerle açıklanamayacağını ortaya koymaktadır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin saha raporlarına göre 2025 yılının Ağustos ayında en az 192 işçi; yılın ilk sekiz ayında ise en az 1.359 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Bu veriler, iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının yapısal ve sistematik bir karaktere sahip olduğunu göstermektedir.

Ulusal düzeyde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu işverenlerin yükümlülüklerini, işçilerin haklarını ve sosyal güvenlik mekanizmalarını düzenlemektedir. Buna karşın sahadaki uygulamalar, denetim kapasitesinin yetersizliği, yaptırımların caydırıcı olmaması ve kayıt dışı istihdamın yüksekliği nedeniyle mevzuatla uyumlu bir güvenlik rejiminin tesis edilemediğini göstermektedir.

Türkiye, ayrıca Uluslararası Çalışma Örgütü'nün İş Teftişi Sözleşmesi (No. 81), İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi (No. 155) ve İş Sağlığı ve Güvenliği için Tanıtıcı Çerçeve Sözleşmesi'nden (No. 187) doğan yükümlülükleri yerine getirmekle mükelleftir. Bu yükümlülükler; iş teftişinin yeterli personel ve kaynakla yürütülmesini, işçilerin sağlık ve güvenlik hakkının korunmasını ve iş cinayetlerinin önlenmesi için sürekli politika iyileştirmelerinin yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

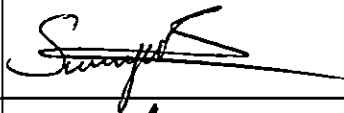
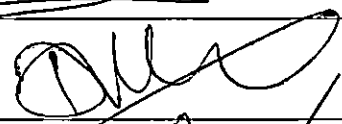
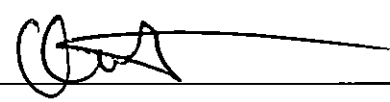
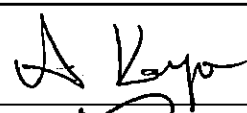
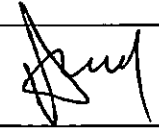
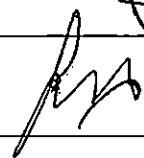
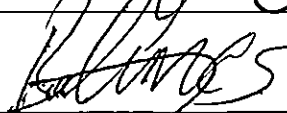
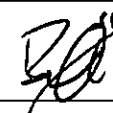
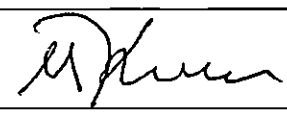
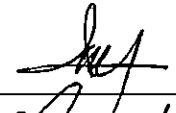
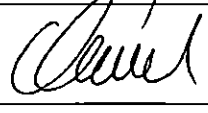
İş cinayetlerinin başlıca nedenleri arasında taşeronlaşma, güvencesiz ve kısa süreli sözleşmeler, kayıt dışı çalıştırılma, iş güvenliği için gerekli yatırımlardan kaçınma ve işçi örgütlenmesinin zayıflatılması yer almaktadır. Sendikal hakların fiilen güvence altında olmaması, işyerlerinde şikâyet ve hak arama mekanizmalarının etkili işletilmesini engellemekte; bu da iş cinayetlerinin önlenmesinde önemli bir bariyer oluşturmaktadır.

Denetim kapasitesi, iş sağlığı ve güvenliği rejiminin en kritik unsurudur. Müfettiş sayısının yetersizliği, denetimlerin düzensizliği ve çoğu zaman şikâyet esaslı yapılması, işverenlerin davranışlarını değiştirecek caydırıcı bir etki yaratmamaktadır. Denetim sonuçlarının kamuoyuyla paylaşılmaması ve şeffaflık eksikliği, iş cinayetlerinin görünmezleşmesine yol açmaktadır.

Somut bir örnek olarak 13 Eylül 2025'te Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde meydana gelen olayda, 21 yaşındaki iş makinesi operatörü Servet Arslan, aracının bakımını yaptığı sırada geri manevra yapan bir kamyonun çarpması sonucu yaşamını yitirmiştir. Olayın ardından işyerinde ikaz ve koordinasyon mekanizmalarının işletilmediği, operatör eğitim ve sertifika kayıtlarının belirsiz olduğu, ayrıca iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi denetimlerinin yeterince yapılmadığına dair bulgular ortaya çıkmıştır. Bu örnek, ulusal verilerle birlikte değerlendirildiğinde iş cinayetlerinin bireysel vakalardan çok daha öte, sistematik bir soruna işaret ettiğini teyit etmektedir.

Dolayısıyla, iş cinayetlerinin önlenmesi için ilgili kurumların bütüncül ve yapısal bir politika geliştirmesi zorunludur. Bu politikanın; işveren sorumluluğunu netleştiren yasal düzenlemeleri, taşeron zincirlerinde şeffaflığı, denetim kapasitesinin niceliksel ve niteliksel olarak artırılmasını, sendikal hakların fiilen güvenceye alınmasını, kayıt dışı istihdamla etkin mücadeleyi ve veri üretiminin şeffaflaştırılmasını içermesi gerekmektedir.

Ülkemizde yaşanan iş cinayetlerinin nedenlerini, sorumluluk zincirlerini, mevcut mevzuat ve denetim uygulamalarının etkinliğini incelemek; taşeron zincirleri, kayıt dışı istihdam, sendikal haklar ve iş sağlığı uygulamalarındaki eksiklikleri tespit etmek ve işçilerin yaşam hakkını korumaya yönelik gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7			
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	